

ÖYUN TERAPİSİ

Öyun terapisi çocu un, ya adı ı sorunları, oyun aracılı ıyla ortaya koyup, güvenli ve kabul edici bir ortamda analiz etmesi ve yeniden yapılandırarak çözmeye olanak verir. Bu yeti kinlerin güçlüklerinden, sorunlarından konularını gibi çocuklarında engellenmelerini ve sıkıntılarını oyunla dı a vurmaları, ifade etmeleridir. Oyun terapisi çocu a, duygularını, çatı malarını açık bir ekilde oynayabilece i, ki ili ini en açık biçimde ortaya koyabilece i bir ortam hazırlar.

Öyun terapisinde yönlendirici ve yönlendirici olmayan olmak üzere iki yöntem vardır. Yönlendirici oyun terapisinde oyunu yapılandıran, yönlendiren ve yordayan psikoterapisttir. Çocu un ya adı ı sorunların niteli ine ba lı olarak oyunun içeri i planlanır, buna uygun oyuncaklar seçilir ve oyun sırasında çocuk yönlendirilir. Bu tip oyun tedavi yöntemi daha çok rehberli i içerir. Yönlendirici olmayan oyun terapisinde ise psikoterapist oyunun yönetimini ve yükümlülü ünü çocu a bırakır ve oyunda çocu un yanında olur. Yönlendirici olmayan oyun terapisi hem çocu un ya adı ı sorunların tanımlanmasında, hem de bunlara yine çocu un seçti i oyunlarla çözümler bulunmasında etkin bir ekilde kullanılır.

Öyun tedavi yöntemleri psikolojik ve duygusal sorunları olan çocuklarda kullanılabilir gibi fiziksel ve zihinsel engeli olan çocuklarda da etkili bir ekilde kullanılabilir.

Her çocu un içinde kendini mükemmel bir ekilde gerçekle tirmeye yönelik büyük bir güç vardır. Bu güç olgunlaşmaya, ba ımsızlaşmaya ve kendini yönetmeye yönelik bir dürtüdür. Çocuk bu mükemmelli e do ru azimle ve yılmadan yol alır. Bitkilerin dengeli ve en iyi ekilde büyüebilmeleri için verimli bir topra a, güne e ve ya mura ihtiyaç duymaları gibi, çocuklarda kendilerini gerçekle tirebilmek için ba kaları kadar kendileri tarafından da eksiksiz ve ko ulsuz tam bir kabule ihtiyaç duyarlar. Çocuk kendini gerçekle tirme sürecinde engellenmelerle kar ıla tı ında, direnç, gerilim ve çatı ma içine dü er. Bu durumda içindeki bu kendini gerçekle tirme dürtüsünü iki ekilde doyuma ula tırmayı seçer. Ya dı dünyayla sava acaktır. Ya da en az mücadele yolunu seçip içsel dünyasını gerilere itip içe dönecektir. ki ekilde de çocukta uyumsuz davranı lar ortaya çıkacaktır. Ya sosyal kurallara dirençli, kavgacı ve inatçı bir tutum izleyecek, ya da sosyal ileti ime kapalı, içe dönük, utangaç ve cesaretsiz olacaktır.

Bu sorunların çözümü için Çocuk un yeniden içinde var olan kendi olma ve uyum gösterme yetene ini fark etmeye ihtiyacı vardır. Yönlendirici olmayan oyun tedavi yöntemi çocu a serbest oyunla varolan iyile me gücünü ke fetme olana ı sunar. Oyun tedavi odası verimli ye erebilme bahçesidir. Çocuk un en önemli ki i oldu u bu oda da durumların ve

kendinin yönetimi ondadır. Ne yapacağına kimse ona söylemez, yaptıklarını kimse ele tirmez ya da ödüllendirmez. Kimse ona fikir vermez içsel dünyasına girmeye çalışmaz. Ne hissediyorsa söyleyebilir, istediği kadar nefret edebilir, sevebilir ya da ilgisiz kalabilir, tamamen kölsüz kabul edilir. Oyuncaklarla istediği gibi oynayabilir, istediği role girebilir. Çocuk oyun odasında kendi kanatlarıyla uçabileceğini anlar. Fikirlerini test eder, kendi yönünde bir insan olmayı öğrenir. Kişilere, olaylara, olgulara ve gerçek dünyaya eleit olarak bakar. Kendi içsel dünyasını yaratır. Oyun terapisinde kölsüz kabul, izin vericilik ve arkadaşça bir terapistin varlığı, çocuğa güven verir. Çocuğu ve tedaviyi korumak adına getirilen sınırlar ise çocuğun gerçek dünyadan kopmasını önler. Terapistin çocuğun oyunlarına katılımı çocuğun özgürce davranma istediğini ve güven duygusunu ödüllendirir.

Çocuğun oyun terapisinde serbest olması, iç dürtülerini tatmin etmesi için çocuğu yüreklendirir. Çocuk olgunlaşmasını engelleyen sınırları ortadan kaldırarak tatmine ve olgunluğa ulaştırır. Yürüeyebilen bir çocuğun emekleyen bir çocuktan daha ileriye gidebilmesi gibi; psikolojik olarak özgür olan çocukta daha yaratıcı, daha yapıcı, ve daha uyumlu olur.

Oyun terapisinin eleitimden çok, çocuğun kendini iyileştirme gücünü fark etmesidir.

ENGELLİ ÇOCUKLARDA OYUN TERAPİSİ

Çocuğun sahip olduğu engel ne tür özellikler taşırsa taşırsın, çocuk büyüdükçe, iletişim alanını genişlettikçe belli engellenmeler ve güçlüklerle karşılaşarak engeline ilişkin farkındalığı artacaktır. Farkındalık kazanma süreci oldukça çetin ve güçlüklerle dolu bir yoldur. Çocuk akranlarından farklı olduğunu, onlarla aynı yetenek ve yeterliliklere sahip olmadığını fark eder, nedenlerini sorgular ve uyum göstermeye çalışır. Bu alanda çocuk özgüven kaybı, korku, depresyon, kaygı vb bir çok farklı psikolojik sorun yaşayabilir. Bunlara ek olarak çocuk engelin derecesi ve özelliklerine bağlı olarak da sorunlar yaşayabilir. Çocuk ne zaman sahip olduğu yetersizliklerini fark eder ve onlarla yaşamayı öğrenirse yani engelini kabullenirse, o zaman kendini gerçekleştirebilir ve yaşamaya tutunur.

Oyun terapisinin zihinsel yada fiziksel engelle sahip olan çocukların farkındalık kazanma, kabullenme ve sosyal uyum gösterme alanlarında oldukça etkin bir biçimde kullanılabilir. Çocuk oyunla kendini, yetenek ve yeterliliklerini fark ederek, yetersizliklerine sıklıkla çözümler bularak, geçmiş, şimdi ve geleceği, yeniden organize ederek sorunlarıyla baş eder. Oyun terapisine sahip olduğu özelliklerin gücünü keşfeder. Bireysel farklılıkları anlamlandırarak, değerli ve önemli olduğunu hisseder.

Oyun terapisinin çocuğun psikolojik özelliklerine, yaşadığı sorunun türüne ve sahip olduğu engel grubuna göre farklı biçimlerde uygulanır. Yönlendirici yada yönlendirici

olmayan teknikler seçilebilir. Genellikle fiziksel engeli olan çocuklarda oyun terapisinin amacı, özgüven temelli çalı maları içerir. Ba arılı olma duygusunun kazandırılması, farklı ve saklı yeteneklerinin ke fi, sahip oldu u özelliklerin önemi oyunla ele alınarak yeniden yapılandırılır. Ço unlukla çocuk kendi olmanın özgürlü üyle tüm bunları fark eder. De erli ve emsalsiz oldu unu ke feden çocuk kendini geli tirmek, olgunla mak ve büyümek için önüne çıkan tüm engellerle ba eder.

Zihinsel ya da ruhsal ve duygusal engele sahip çocuklarda oyun terapisi dil ve ileti imi geli tirme, psikolojik sorunları çö zme ve özgüven kazanma a amalarında etkilidir. Çocuk oyunla dili kazanır. Oyun terapisinin tüm uygulama biçimleri çocu un keyifle ve özgürce dil ve ileti imini geli tirmesinde etkilidir. Bazen çocuk oyunla yeni ve güvenli bir ili ki kurmayı ö renir. Sonraki a amada ise bunu gerçek ya amına ta ır. Çocuklar tüm insanlar gibi ya adıkları sorunları anlamlandırma ihtiyacı içindedirler. Engel, çatı ma ve zorluklarını oyunda tekrar tekrar oynayarak, daha güvenli bir ortamda kendi seçtikleri yöntemlerle çö zerler. Zihinsel, ruhsal ya da duygusal engeli olan çocukların ya adıkları güçlükler öz güvenlerini azaltarak sosyal uyumlarında bozulmalara yol açabilir. Oyun terapisi genellikle tüm çocukların öz güvenlerini artıran bir tekniktir. Çünkü çocuk oyun terapisinde ihtiyacı olan güveni, özgürlü ü, de eri ve sa lıklı ili ki yi yakalayarak; yapabileceklerini, denemelerle fark eder, ö renir.

Oyun terapisi zihinsel, psikolojik ve fiziksel engelli tüm çocuklarda farklı sorunların çö zümünde kullanılır. Otizm, asperger sendromu gibi yaygın geli imsel bozukluklarda, dikkat eksikli i, hiperaktivite de özgül ö renme güçlüklerinde, zihinsel geriliklerde ve hemen hemen tüm fiziksel engel gruplarında uygulanabilir. Oyun terapisinin etkilili i çocu un ya adı ı sorunun özelliklerine iddetine ve çocu un oyun terapisine uygunlu una ba lı olarak farklıla ır.